

Xp. Iz Ormoža. Ker sim čakal in čakal, da bo kak domorodec se oglašil o popisu našega ljudskega šolstva v preteklem šolskem letu, pa razun Lutomera in Št. Petra poleg Radgone se dosihmal ni besedice čulo, čem jez povedati, kar sim zvedel po prijaznosti o teh rečeh zvedenih prijatlov.

Da narpoprej tistim, ki abotno mislijo, da na južno-izhodni strani Štajarskega, ki se s Horvaškim mejí, le divji neotesani narod brez šolskega in verskega poduka prebiva, resnico odkrijem, jim v gotovih številkah pred oči postaviti hočem stan šolstva tréh dekanijnih okrajev, Lutomerskega namreč, Velke Nedele in Zaverš.

Lutomerski dekanijni okraj zapopade sledeče fare: Št. Petra pri Radgoni, Kapelo, Sv. Križa pri Lutomeru, Sv. Jurija na Šavenci, Sv. Antona v Goricah, Malo Nedelo, Lutomer in Vse Svetce v Lutomerskih Goricah, potem 3 podružnice: sv. Duha na dolni Šavnici, Cezanjevce in Veržejo. V tem okraji je bilo preteklo šolsko leto 3251 za šolo vgodnih otrok, izmed katerih jih je 2504 v vsakdanjo šolo hodilo, — 747 brez šolskega poduka ostalo. Šolarjev za nedeljske šole je bilo 1564, izmed katerih jih je v šolo šlo 1343, brez nedeljskega poduka pa ostalo 221.

Poglejmo sedaj v bližnjo dekanijo Velke Nedele s farami: Velke Nedele, Ormoža, Središč, Št. Volbenka, Št. Miklavža, Št. Tomaža, Polensaka in Št. Lenarta pri Velki Nedeli, in s podružnicama sv. Ivana na Humi in Jeruzalema v Lutomerskih goricah, in našli bomo, da izmed 1915 za šolo vgodnih otrok jih je v vsakdanjo šolo hodilo 1558. — 357 pa ne; šolarjev za nedeljsko šolo se je štelo 1142, katerih je v šolo šlo 974, brez nedeljskega šolskega poduka jih je ostalo 168.

Iz dekanije Velke Nedele podajmo se še v sosedni Zaverški dekanijni okraj, ki obseže sledeče fare: Zaverše, Št. Barbaro v Halozah, Št. Vit poleg Ptuja, in podružnico sv. Duha v Halozah. Tu najdemo 2077 za vsakdanjo in nedeljsko šolo pripravnih otrok, izmed katerih jih je 923 v vsakdanjo, 608 v nedeljsko šolo hodilo; 472 jih je ostalo brez vsakdanjega šolskega poduka, 74 pa brez nedeljskega.

V vsih teh farah so ljudske šole, večidel z dvema razredama (klasama) v dvéh učilnicah z enim učiteljem in enim ali dvéma podučiteljema, ki učijo otroke v vsakdanjih šolah pa tudi nedeljskih, ktere so povsod vpeljane. Tudi podfare (lokalije) in podružnice imajo večidel ljudsko šolo z eno učilnico in enim učiteljem; podružnica Jeruzalemska nima šole, zato pa so v Runci pred nekimi leti šolo osnovali, da se saj po malem vstreže potrebam tistih otrok, katerih stariši stanujejo po goricah.

Iz tega zamorejo tisti, ki preradi naše ljudstvo divjake brez vsega šolskega poduka imenujejo, lahko razviditi, da ni ravno taka, kakor oni abotno očitajo. Res je sicer, da še vsi stariši ne spoznajo neprecenljive koristnosti šolskega poduka, po katerim še le človek na višji stopnjo človeštva stopi, in ko svoj um razjasni in serce omeči, se pripravnega storí marsikteri dobiček doseči, ktereга tisti nikakor dospeti ne more, kteremu je svet tako rekoč z dilami zabit, — ali mahoma se preprostemu ljudstvu, ki je še pred maló leti v sužnosti tlake in desetine bilo, in je šolo le za gospoda narejeno mislilo, ne dajo oči odpreti, da bi že od konca do kraja vsi spoznali: da cerkev in šola ste svetišči, kjer človek divjaštvo sleče in prav za prav še le človek postane. Svesti si zamoremo biti, da bo sedaj ljudstvo od leta do leta bolj veliki prid šolskega poduka spoznalo, in svoje otroke tudi po šoli očlovečilo. (Dalje sledí.)

Iz Ljubljane. Prijatlam kmetijstva in domačiga slovstva zamoremo veselo novico naznaniti, da izverstno

pridni gosp. fajmošter J. Zalokar so te dni poslali odboru kmetijske družbe že drugi obširni del kmetijskih bukev, ki zapopade „živinorejo“ Tako zna biti, če gosp. fajmoštra ne bo kaj posebniga zadrževalo, da ob novim letu dogotovijo celo delo. Resnično rečemo, da tako važno delo tako dobro in tako naglo dovršiti, je le možu mogoče, ki je navdan žive ljubezni do domovine, v kmetijskih razdelkih popolnoma izveden in v slovenskim pisanji izverstno izurjen. — Pridnisadjorejic in ud krajnske kmetijske družbe gosp. fajmošter Matevž Mužina iz Vranje v Istrii so poslali kmetijski družbi spet letos 12 sort večidel žlahnih zimskih hrušk in pa posebno lepih nešpelj na ogled, katerih cepiči, ki so nam jih pred nekimi leti na Krajnsko poslali, že tudi pri nas prav dober zarod obetajo. Tako se očitno kaže velika koristnost, ktero delijo cepiči žlahniga sadja v povzdigo sadjoreje, če grejo križem sveta. — Novi vodja našiga gimnazia gosp. Necasek je došel v saboto iz Héba v Ljubljano.

Novičar iz mnogih krajev.

Višji deželne sodnije (apelacije) bojo po novi osnovi na Dunaji (za Austrio in Solnograško), v Pragi (za Česko), v Bèrnu (za Marsko in Šlesko), v Gradcu (za Štajarsko, Koroško in Krajnsko), v Insbruku (za Tiroljsko in Vorarlberško), v Terstu (za Istrijsko in Goriško), v Lvovu (za izhodni del Galicie in Bukovino), v Krakovi (za zahodni del Galicie in Krakovo), v Temešvaru (za Serbsko vojvodino in Temeški bant), v Zagrebu (za Horvaško in Slavonsko), v Sibirju (za Erdeljsko), v Milanu (za Lombarško), v Benetkah (za Benečansko), v Zadru (za Dalmacio); za Ogersko še to ni določeno. — Vse večí dežele se bojo razdelile v kresije in te v okraje (Bezirk), manjši dežele, kakor Koroška, Krajnska, Šleska, Solnograška in Bukovina, pa ne bojo imele kresij, ampak le okraje, ki bojo neposredno podverženi deželniemu poglavarstvu. — Iz osnove nove postave za somnje se zvé, da bojo somnji v več verst razdeljeni, za vsak somenj bo posebin red določen in posebna somenjska komisija postavljena. — Ministerstvo denarstva je na znanje dalo, da je bilo mesca septembra za 162 mil. in 197.305 fl. papirniga derž. denarja med ljudstvom, tedaj za 2 mil. in 734.450 fl. manj, kot prejšni mesec. — Za veliko cesto med Istrio in Krajnskimi je ministerstvo kupčijstva 30.000 fl. dovolilo. — Naša vlada, ki tudi v Serbio sol pošilja, je podaljšala za prihodnje leto 1853 po dozdani pogodbi to prodajo. — Deset mašin kuje sedaj krajcarje v Dunajski denarni kovnici, ktera je v kratkim blizo 5000 centov starih krajcarjev za prekov dobila. — V Reki je povodinj ameriksni mlin čisto pokončala; škoda znese 200.000 fl. — Tudi na Beneškim je silno deževje veliko škodo napravilo in je posebno otavo pokvarilo. — Na Dunaji je nek umetnik mašnico z najdel, ki ometa dimnike prav lahko in tako dobro, da prihodnjič ne bomo dimnikarjev potrebovali. — V Turčiji se vedno bolj pléte klobčič zadržg in notranjih zmešnjav. — Na sv. Mihela dan so sv. oče papež spet 3 rajnke mnihe za svetnike posvečili. — V Liptavski stolici na Ogerskim so zasačili nekiga človeka, ki se je za aposteljna nove vére vedel, ktera je po Francoskim, Nemškim in Švajci zlo razširjena, in ktere spoznavavci se „nasledniki Kristusa“ imenujejo. — Ravno prinese telegraf novico, da je Napoleon v saboto popoldan v Pariz došel, kjer je bil nepopisljivo slovesno sprejet, in da se je v tuilerijah (stanišu Francoskih kraljev) vselil, ne pa v svojim prejšnim stanovanji.